

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 8Cob/41/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3814207149
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Legerská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3814207149.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne, ako odvolací súd, v právnej veci žalobcu CD Consulting s.r.o. so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 0 Praha 1, IČ 264 29 705, Česká republika, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o. so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO 36 864 421, proti žalovanému U. O., naposledy bytom V. XXX/XX Z., zastúpený opatrovníčkou Oľgou Briatkovou, súdnou tajomníčkou Okresného súdu Prievidza, v konaní o zaplatenie zmenkovej sumy

132 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č. k. 17Cb/5/2014-41 zo dňa 1. decembra 2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd p r i p ú š ť a späťvzatie žaloby v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne, v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa z r u š u j e a konanie z a s t a v u j e.

Vo zvyšnej časti odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa z r u š u j e a vec v r a c i a tomuto súdu na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu o zaplatenie zmenkovej sumy 132 Eur, zmenkového úroku a zmenkovej odmeny, žalobcovi náhradu trov konania nepriznal. Žalobou podanou na vzorovom tlačive A návrhu uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa žalobca proti žalovanému domáhal zaplatenia zmenkovej sumy, 0,25 % zmenkového úroku zo- zmenkovej sumy, 6 % ročného úroku zo zmenovej sumy, zmenkovej odmeny a náhrady trov konania. Na preukázanie svojej pohľadávky žalobca predložil originál zmenky, pričom tvrdil, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný. Žalovanému bola žaloba spolu s tlačivom C podľa čl. 5 ods. 2 nariadenia doručená dňa 01.08.2014, ku ktorým sa žalovaný nevyjadril. Súd prvého stupňa nariadil na prejednanie veci pojednávanie v súlade s čl. 5 ods. 1 v spojení s čl. 7 ods. 1 písm. c/ Nariadenia vzhľadom na to, že vo veci mienil vykonať dokazovanie i inými dôkazmi ako tými, ktoré v žalobe označil žalobca, s prihliadnutím na čl. 19 Nariadenia, podľa ktorého ak nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Súd prvého stupňa okrem tvrdených skutočností vychádzal podľa § 121 O.s.p. aj zo skutočností, ktoré mu boli známe z jeho činnosti, keď mu bolo zrejmé, že POHOTOVOSTĚ s.r.o. vykonáva podnikateľskú činnosť formou poskytovania úverov a že si svoje nároky uplatňuje aj v exekučných konaniach. Preto zisťoval skutočnosti z listín zo spisu Okresného súdu Prievidza sp.zn. 9Er/4132/2012 vo veci oprávneného POHOTOVOSTĚ s.r.o. proti žalovanému ako povinnému o vymoženie 132 Eur s príslušenstvom. Na pojednávaní vykonal súd prvého stupňa dokazovanie zmenkou označenou v pravej hornej časti číslom XXXXXXXXXX a bez návrhu vykonal dokazovanie listinami zmluvou o úvere označenou číslom XXXXXXXXXX a kópiou zmenky označenou číslom XXXXXXXXXX a vykonaným dokazovaním mal zistený skutkový stav : POHOTOVOSTĚ s.r.o. ako

veriteľ a žalovaný ako dlžník uzavreli dňa 6.11.2010 zmluvu, na základe ktorej veriteľ poskytol dlžníkovi úver vo výške 100 Eur, pričom žalovaný sa zaviazal, že veriteľovi zaplatí 160 Eur v 6 mesačných splátkach vo výške 27 Eur. Súčasťou zmluvy boli všeobecné podmienky poskytnutia úveru. Žalovaný v súvislosti s uzavretou zmluvou o úvere podpísal listinu označenú ako zmenka s číslom XXXXXXXXXX. Zmenka bola vystavená v Prievidzi dňa 06.11.2010 s tým, že v nej bolo uvedené : „zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad : POHOTOVOŠŤ s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava, zmenkovú sumu a zmenkový úrok 0,25 % denne, keď zmenka bola vystavená bez protestu, na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia. Zmenka obsahuje zmenkovú sumu 132 Eur a dátum začiatku úročenia 23.4.2011. Ako vystaviteľ zmenky je uvedený žalovaný. Na druhej strane zmenky je uvedené : Namiesto nás na rad CD Consulting s.r.o. K Červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha, Česká republika, IČO 264 29 705 a podpis POHOTOVOŠŤ s.r.o..

Právnu vec súd prvého stupňa posúdil podľa ním citovaných príslušných ustanovení slovenského hmotného práva, Občianskeho zákonníka, zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového (ďalej len ZZŠ), keď mal z vykonaného dokazovania preukázané, že žalobcom predložená zmenka zabezpečovala hlavný záväzkový vzťah, ktorým bola zmluva o úvere uzavretá medzi žalovaným a POHOTOVOŠŤ s.r.o. ako veriteľom. Táto zmluva je zmluvou spotrebiteľskou podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže ide o zmluvu, ktorú uzatvára dodávateľ vo viacerých prípadoch a voči vopred neurčenému počtu spotrebiteľov, ktorí obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňujú. Žalovaný mal v tomto vzťahu postavenie spotrebiteľa a POHOTOVOŠŤ s.r.o. mala postavenie dodávateľa. Išlo o spotrebiteľský úver podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z.. Na právny vzťah účastníkov je v tomto prípade potrebné aplikovať ustanovenia § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z., ktorý je osobitným ustanovením k zmenkovému a šekovému zákonu, a to osobitne k § 17, keď osobitným spôsobom upravuje používanie zmenky v spotrebiteľských vzťahoch. Poukázal na závery Vrchného súdu v Prahe v konaní sp.zn. 9Cmo/122/2013, podľa ktorého pre rozpor so zákonom je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatná zmenková dohoda, na základe ktorej podpísal spotrebiteľ v prospech podnikateľa zmenku na rad, ktorá súvisela so spotrebiteľským úverom. Táto skutočnosť nespôsobuje neplatnosť zmenky, na zakladá dôvodnú obranu proti povinnosti zaplatiť zmenku remitentovi. V tejto súvislosti poukázal súd prvého stupňa aj na nález Ústavného súdu ČR sp.zn. IV. ÚS 457/10 zo dňa 18.07.2013, v ktorom je okrem iného riešená otázka stretu zákona zmenkového a šekového so spotrebiteľským prvkom, otázka uplatnenia námietok po indosácii zmenky, otázka zákazu zneužívania výkonu práva a ďalšie otázky, ktoré úzko súvisia aj so súdenou vecou. Súd prvého stupňa konštatoval, že vzhľadom na uvedené skutočnosti neobstoja žalobcom podsúvané a v niektorých súdnych rozhodnutiach za správne označené závery o tom, že v uvedenom prípade neboli dané podmienka na nariadenie pojednávania, že neboli dané dôvody na to, aby súd na pojednávaní vykonával bez návrhu dôkazy na nikým netvrdené skutočnosti o kauze vystavenia zmenky, keďže zmenkové záväzky sú abstraktné. Súd prvého stupňa na tieto tvrdenia žalobcu zdôraznil, že základným cieľom občianskeho súdneho konania je dosiahnutie takého rozhodnutia, ktoré je správne, teda také, ktoré vychádza zo všetkých rozhodujúcich skutočností a správneho právneho posúdenia týchto skutočností. Nariadenie pojednávania a vykonanie jednoducho obstaraných listinných dôkazov neznižuje efektívnosť a hospodárnosť konania. Už z podanej žaloby bolo i bez dokazovania zrejmé, že ide o zmenku v spotrebiteľskom vzťahu, teda zmenku, ktorou sa treba zaoberať aj z hľadiska jej kauzy podľa § 17 ods. 3 zákona zmenkového a šekového. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a žalovanému túto náhradu nepriznal z dôvodu, že si žalovaný túto náhradu neuplatnil.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorým napadol rozsudok v celom rozsahu z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci podľa § 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p., v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., keď sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom podľa § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p. S poukazom na § 120 O.s.p. žalobca uviedol, že dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávacou zásadou. Súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi konania a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Z odôvodnenia súdu prvého stupňa vyplýva, že súd vykonával vo veci dokazovanie úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími dôkazmi, ktoré účastníci nenavrhli. Ustanovenie § 120 ods. 1 O.s.p. umožňuje súdu vykonať v sporovom konaní aj iné dôkazy ako navrhli účastníci konania, avšak tento postup je možný len výnimočne, ak je vykonanie nenavrhovaných dôkazov nevyhnutné pre

rozhodnutie veci a nevykonanie nejakého dôkazu môže byť príčinou toho, že súd nemôže rozhodnúť. Potreba vykonať ďalšie dôkazy musí vyplývať zo samotného dokazovania. V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť len z predloženej zmenky. Súd musí k otázke vykonania iných ako účastníkmi navrhovaných dôkazov pristupovať vyvážené a svoj postup musí náležite odôvodniť. V danom konaní súd prvého stupňa svoj postup nezdôvodnil. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine samo právo žalobcu. Vo vzťahu k žalobcovi ako indosatárovi je zmenka jediným legitimizačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak tak však neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu žalovaného, a na ťarchu žalobcu, vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany nedomáhal, pohľadávku nerozporoval a svojím konaním ju fakticky uznal. Súd nevykonal žiadne dokazovanie nad rámec navrhnutých dôkazov v prospech uplatnenej pohľadávky a neobjektívne podporil v konaní žalovaného. Konanie súdu prvého stupňa predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý proces garantované v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Súd prvého stupňa dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Žalobca je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu, pričom ide o zmenku platnú, ktorá je abstraktným samostatným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju spájať ani podmieňovať inými okolnosťami než tými, ktoré sú uvedené na zmenke. Okresný súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmene upravených v zákone č. 191/1950 Zb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Súd predovšetkým ignoroval § 17 ZŠZ. Žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporom konaní nemôže činiť žalovaný, tým menej tak môže činiť sám súd. Je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky či žalobcovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany žalovaného a predovšetkým žalovaný v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu a iniciatívu na seba prevzal súd a suploval aktivitu žalovaného. Uvedené námietky majú hmotnoprávny charakter, preto v záujme zachovania rovnosti strán, súd nie je oprávnený žalovaného na nich ani upozorniť. Súd prvého stupňa vyhodnotil zmenku ako neplatný právny úkon. Uvedený záver súdu však vychádza len z kauzálnych námietok, ktoré žalovaný v konaní nevzniesol, ani ich nikto z účastníkov nepreukazoval. Zmluvný vzťah žalovaného s remitentom je po indosovaní irelevantný. Naviac žalobcovi nie je známy obsah údajného zmluvného záväzku. V danom prípade boli splnené všetky podmienky konania v zmysle O.s.p. a nárok je vymáhateľný súdnou cestou. Žalobca uzavrel, že nikto (okrem súdu) v konaní netvrdil, že žalovanému bol poskytnutý spotrebiteľský úver, teda nie úver v súvislosti s jeho podnikateľskou činnosťou, a nikto túto skutočnosť v konaní ani nepreukazoval. Napriek tomu z tejto skutočnosti súd prvého stupňa pri rozhodovaní vychádzal. Napadnutý rozsudok je podľa názoru žalobcu prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Súd prvého stupňa v odôvodnení uviedol, že pre rozpor so zákonom spočívajúci v jeho obchádzaní je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatná dohoda o vyplnení zmenky, na základe ktorej spotrebiteľ podpísal v prospech podnikateľa zmenku a preto aj z tohto dôvodu žalobu zamietol. Podľa žalobcu súd prvého stupňa svoje tvrdenia zovšeobecňuje, vychádza len zo zaužitej praxe súdu v iných právne a skutkovo obdobných veciach, uvádza, že dochádza k zneužitiu postavenia voči žalovanému tým, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ s.r.o. dala vystaviť zmenku, pričom následky zmenky nemohli byť vzhľadom na náročnú právnu úpravu zmenkového a šekového zákona žalovanému známe a jasné. Nepochybne dochádza k porušeniu základného práva na spravodlivý súdny proces a k odňatiu možnosti konať pred súdom. Odvolacie dôvody žalobcu oprel o názory a závery rozsudku Najvyššieho ho súdu ČR zo dňa 22.08.2002, sp.zn. 25Cdo 1839/2000, uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 05.09.2013, sp.zn. 10Co/79/2013, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 21.11.2013, sp.zn. 43CoZm/10/2013. Žalobca navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrhu vyhovie v celom rozsahu a žalobcovi prizná náhradu trov odvolacieho konania, ktoré v odvolaní vyčísliť.

K odvolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

Písomným podaním, ktoré došlo súdu prvého stupňa dňa 22.12.2015 (po rozhodnutí veci samej súdom prvého stupňa), zbral žalobca žalobu v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo zmenkovej sumy z uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo zmenkovej sumy

žalobu späť. Z dôvodu čiastočného späťvzatia žaloby žalobca navrhol, aby súd priznal žalobcovi proti žalovanému zmenkový úrok len v časti 0,06 % denne zo zmenkovej sumy. Žalovaný na výzvu odvolacieho súdu podľa § 208 O.s.p. zo dňa 03.03.2016 nereagoval.

Podľa § 208 O.s.p., ak je návrh na začatie konania vzatý späť, keď už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie nie je dosiaľ právoplatné, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie nepripustí, ak druhý účastník s tým nesúhlasí.

Ak späťvzatie pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie zastaví.

Vzhľadom na to, že žalovaný nereagoval na čiastočné späťvzatie žaloby, odvolací súd mal za to, že so späťvzatím súhlasí. Vychádzajúc z citovaného procesného ustanovenia a vzhľadom na skutočnosť, že žalobca zobral sčasti žalobu späť skôr, než rozhodnutie súdu prvého stupňa nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd čiastočné späťvzatie žaloby pripustil, v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil.

Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou, včas v zákonnej lehote na podanie odvolania, že spĺňa popri všeobecných náležitostiach v rozsahu § 42 ods.3 O.s.p. aj náležitosti podľa § 205 ods.1 O.s.p. s uvedením dôvodov odvolania vo veci samej, vykonal odvolací súd preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania v tých častiach žalobcom uplatneného peňažného nároku, ktoré zostali predmetom konania po čiastočnom späťvzatí žaloby.

Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Obligatórne (§ 212 ods. 3 O.s.p.) sa odvolací súd zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 221 ods. 1 písm. a/ - g/ O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku. Vada konania vymedzená v § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj článku 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Odňatím možnosti konať pred súdom treba vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorým bola účastníkovi znemožnená realizácia tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. Na vady konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci prihliada odvolací súd z úradnej povinnosti aj vtedy, ak by v odvolaní neboli uplatnené (§ 212 ods. 3 O.s.p.). Z úradnej moci odvolací súd podrobil preskúmaniu žalobcom tvrdené vady konania podľa § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p., keď sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Žalobca v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa namietal, že súd prvého stupňa vykonal nikým nenavrnuté dokazovanie, svojvoľne rozšíril rozsah dokazovania, a najmä, neumožnil účastníkovi konania vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu (koncentračná zásada v zmysle čl. 5 Nariadenia). Poukázal na to, že súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 O.s.p. vznášal za žalovaného námietky voči zmenke, pretože tým porušil princíp kontradiktórnosti konania a rovnosti účastníkov konania ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie.

Žalobou v predpísanej podobe (tlačivo A) podanou podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, sa žalobca proti žalovanému domáhal zaplataenia zmenkovej sumy, zmenkového úroku 0,25 % denne z konkrétnych súm a za konkrétne obdobia, 6 % ročného úroku z konkrétnych zmenkových súm za konkrétne obdobia, zmenkovej odmeny a náhrady trov konania. Podľa článku 5 ods. 1 Nariadenia má konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu písomnú formu. Súd nariadi ústne pojednávanie iba vtedy, ak to považuje za potrebné alebo ak to navrhnú účastníci, príp. niektorý z nich. V súlade s článkom 19 Nariadenia ak Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi slovenským procesným právom. Procesný postup súdu je upravený v článku 5 ods. 2 - 7, článku 6, 7, 8, 9, článku 12 ods. 2 Nariadenia, v ostatnom sa tento postup riadi Občianskym súdnym poriadkom. Kľúčovými cieľmi európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu stanovenými v článku 1 Nariadenia sú zrýchlenie, zjednodušenie konania

vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch v rámci Európskej únie zníženie nákladov, čím sa zjednoduší prístup k spravodlivosti. Pri plnení týchto cieľov majú sudy kľúčovú úlohu iniciovať kontroly a určovať postup, ktorý treba v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu dodržiavať, ako aj primeraným spôsobom uplatňovať vnútroštátne procesné právo, čo vyplýva z článku 19 Nariadenia. V zmysle bodu 9 preambuly Nariadenia by mal súd rešpektovať právo na spravodlivý proces a zásadu kontradiktórneho procesu najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednávania, o dôkazných prostriedkoch a rozsahu, v akom sa vykonávajú dôkazy. Povinnosť súdu kontrolovať a určovať postup v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa posilňuje v zmysle článku 12 ods. 2 Nariadenia, ktorým sa súdu ukladá povinnosť podporovať strany sporu, pokiaľ ide o procesnoprávne veci, a to poskytovaním informácií o procesnoprávnych otázkach, pričom z odôvodnenia čl. 9 vyplýva, že súd musí v záujme zabezpečenia spravodlivosti konania voči obidvom stranám sporu postupovať rovnakým spôsobom. Povinnosť informovať strany o procesnoprávnych otázkach si súd môže v závislosti od vnútroštátnych postupov plniť rôznym spôsobom.

Odvolačný súd konštatuje, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie nad návrh účastníkov konania a do súdneho spisu na základe vyžiadania založil spis Okresného súdu Prievidza sp.zn. 9 Er/4132/2012, čo oznámil žalobcovi prostredníctvom právneho zástupcu žalobcu. Právny zástupca žalobcu prevzal oznámenie súdu prvého stupňa dňa 28.10.2014 spolu s predvolaním na pojednávanie nariadené súdom prvého stupňa na deň 01.12.2014. Voči žalovanému súd prvého stupňa oznámil o tom, že bol do spisu založený uvedený spis nevykonaný a toto oznámenie žalovanému nedoručoval. Právny zástupca žalobcu sa písomným podaním zo dňa 28.11.2014 z neúčasti na pojednávaní ospravedlnil z dôvodu kolízie pojednávania. V ospravedlnení uviedol, že nežiada odročenie pojednávania z dôvodu jeho neprítomnosti. Zároveň však uviedol, že vychádza zo skutočnosti o tom, že nemá vedomosť o popretí pohľadávky žalovaným a v prípade, ak by v priebehu pojednávania došlo akýmkoľvek spôsobom k popretiu uplatnenej pohľadávky žalovaným, žalobca žiadal, aby súd pojednávanie odročil, vo veci neukončil dokazovanie a žalobcu oboznámil s námietkami žalovaného zaslaním zápisnice z pojednávania.

Z dôvodu, že súd prvého stupňa vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu a žalovaného, skúmal odvolací súd, či súd prvého stupňa mal splnené podmienky pre postup podľa § 101 ods. 2 O.s.p. na strane právneho zástupcu žalobcu a na strane žalovaného.

Ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. umožňuje súdu vec prejednať a rozhodnúť v neprítomnosti účastníka konania alebo jeho právneho zástupcu v prípade splnenia podmienok, ktoré spočívajú v tom, že účastník konania alebo jeho právny zástupca bol na pojednávanie riadne predvolaný so zachovaním 5-dňovej lehoty na prípravu pojednávania (§ 115 ods. 2 O.s.p.) a tento účastník konania alebo jeho právny zástupca včas nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania. Dôležitý dôvod, pre povahu ktorého sa nemôže pojednávanie zúčastniť sa musí týkať predovšetkým jeho osoby a mal by sa vyznačovať určitou mierou nepredvídateľnosti, mal by byť závažný a svojím rozsahom alebo z iných dôvodov by mal obsahovať dôvodený znak ospravedlnitosti. Dôležitosť dôvodu treba hodnotiť ku všetkým okolnostiam konkrétnej veci aj s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti. Odvolací súd konštatuje, že právny zástupca dôvod neúčasti na pojednávaní nepreukázal, údaje, ktoré v ospravedlnení uviedol boli neúplné. I keď sa dôvod ospravedlnenia z neúčasti na pojednávaní týkal právneho zástupcu žalobcu, tento dôvod neobsahoval žiadnu mieru nepredvídateľnosti. Z úradnej činnosti je odvolaciemu súdu známe, že právny zástupca žalobcu prevzal zastúpenie spoločnosti POHOTOVOSTĚ s.r.o. a spoločnosti CD consulting, s.r.o., ktoré podali na všeobecných súdoch Slovenskej republiky niekoľkotisíc žalôb o uplatnenie pohľadávok. Právny zástupca žalobcu mal z titulu svojho postavenia objektívne predpokladať, že bude existovať množstvo konaní, v ktorých budú nariadené pojednávania, na ktoré bude ako právny zástupca predvolaný a vznikne potreba jeho účasti na týchto pojednávaní. Za týchto okolností odvolací súd nepovažoval tvrdený dôvod neúčasti právneho zástupcu žalobcu za závažný ani za dôležitý.

Právny zástupca žalobcu bol oboznámený so skutočnosťou, že súd prvého stupňa pripojil do spisu exekučný spis Okresného súdu Prievidza sp.zn. 9 Er/4132/2012 vo veci oprávneného POHOTOVOSTĚ s.r.o. proti žalovanému ako povinnému o vymoženie 132 Eur s príslušenstvom. Žalovaný s touto skutočnosťou oboznámený nebol, nemal vedomosť o dôvode pripojenia exekučného spisu, ani o tom, že súd prvého stupňa vykoná dokazovanie pripojeným exekučným spisom, a v akom rozsahu. Ani jeden

z účastníkov konania nevedel, ktorou konkrétnou listinou z pripojeného exekučného spisu mieni súd prvého stupňa dokazovanie vykonať.

Preskúmaním obsahu spisu odvolací súd zistil, že žalobca ani právny zástupca žalobcu a žalovaný neboli poučení podľa § 120 ods. 4 O.s.p. v rámci prípravy pojednávania podľa 114 ods. 2 O.s.p..

Podľa § 120 ods. 4 O.s.p. súd je povinný okrem vecí podľa odseku 2 poučiť účastníkov, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie a vo veciach, v ktorých sa nenariaďuje pojednávanie (§ 115a) najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada. Skutočnosti a dôkazy uplatnené neskôr sú odvolacím dôvodom len za podmienok uvedených v § 205a.

Podľa § 123 O.s.p. účastníci majú právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali.

Odvolací súd v konaní zistil, že pred súdom prvého stupňa došlo k vadám v postupe súdu podľa čl. 7 ods. 1 Nariadenia pri posudzovaní procesných otázok v priebehu konania. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa nezaslal žalobcovi ani právnomu zástupcovi žalobcu a žalovanému listiny, zmluvu o úvere a všeobecné podmienky poskytnutia úvere, pričom na pojednávaní dňa 01.12.2014 vykonal dokazovanie postupom podľa § 129 ods. 1 O.s.p. zmluvou o úvere ako listiny tvoriacej súčasť pripojeného súdneho spisu. Exekučný spis vrátane zmluvy o úvere bol do spisu pripojený bez návrhu účastníkov konania. Pripojením exekučného spisu vrátane v ňom obsiahnutej zmluvy o úvere vykonal súd prvého stupňa skutkové zistenia, ktoré posúdil ako právne významné pre rozhodnutie o uplatnenom nároku a následne rozhodol vo veci na pojednávaní.

Ustanovenie § 120 ods. 4 O.s.p. je vyjadrením koncentrácie občianskeho sporového súdneho konania prejavujúcej sa v možnosti účastníkov konania predkladať skutočnosti a dôkazy vrátane určenia momentu na ich predkladanie. Dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávajúcou zásadou (zásada formálnej pravdy), ktorá úzko súvisí na strane účastníka konania s povinnosťou tvrdenia podľa § 79 ods. 1 a § 101 ods. 1 O.s.p. a dôkaznou povinnosťou podľa § 120 ods. 1 O.s.p. Účastníci konania majú možnosť na dosiahnutie účelu konania pri plnení dôkaznej povinnosti predkladať skutočnosti a dôkazy najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie vo veciach, v ktorých bolo nariadené pojednávanie, alebo najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej vo veciach, v ktorých sa pojednávanie nenariaďuje (§ 115a O.s.p.). Zákon uvedené procesné následky viaže na vedomosť účastníka o tejto procesnej povinnosti a preto ukladá súdu obligatórnu poučovaciu povinnosť, ktorú je povinný poskytnúť každému účastníkovi vrátane účastníka zastúpeného v konaní právny zástupcom. Povinnosť podľa § 120 ods. 4 O.s.p. uložená súdu musí byť splnená kvalifikovane, a to na začiatku súdneho konania (viď ÚS 67/2002). Prípravou pojednávania podľa citovaného zákonného ustanovenia treba rozumieť všetku činnosť súdu od začatia súdneho konania (§ 82 ods. 1 O.s.p.) až do začatia pojednávania, resp. do verejného vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej. V rámci prípravy pojednávania súd doručí žalobu žalovanému spolu s prílohami a poučí účastníkov podľa § 120 ods. 4 O.s.p., doručovanie uskutoční do vlastných rúk.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa pri príprave pojednávania nedodrжал procesný postup podľa § 114 ods. 2 O.s.p. Predovšetkým súd prvého stupňa nespĺnil obligatórnu poučovaciu povinnosť podľa § 120 ods. 4 O.s.p. a vo veci rozhodol bez toho, aby žalobcovi a žalovanému umožnil zúčastniť sa vykonania dôkazov a vyjadriť sa k týmto dôkazom podľa § 123 O.s.p. Naviac je odvolací súd toho názoru, že ak súd prvého stupňa dospel k názoru, že je potrebné vykonať dokazovanie zmluvou o úvere, vznikla v priamej súvislosti s ňou v konaní aj potreba vykonať dokazovanie aj všeobecnými podmienkami poskytnutia úvere.

Preskúmaním zákonnosti konania a postupu v konaní predchádzajúcemu vyhláseniu rozsudku na pojednávaní dňa 1.12.2014 odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa odňal žalobcovi a žalovanému procesné právo podľa § 123 O.s.p. vyjadriť sa ku všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali. V danej veci ide o listiny, ktoré súd prvého stupňa pripojil do konania bez návrhu účastníkov konania a ktorými vykonal dokazovanie podľa § 129 ods. 1 O.s.p. v rozsahu uvedenom v tomto uznesení.

S poukazom na závery vyjadrené v Náleze Ústavného súdu SR z 10. júla 2013, č. k. II. ÚS 499/2012-47, predovšetkým na tie, ktoré je potrebné v praxi všeobecných súdov prijať ako všeobecne uplatniteľné pokiaľ ide o zaujatie stanoviska ku kontradiktórnosti súdneho procesu, k pojmu dokazovanie, k pojmu súdna (právna) vec a prejednanie veci v prítomnosti účastníka konania, odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa znemožnil žalobcovi uplatniť svoje právo zo zmenky. Účelom práva vyjadriť sa k vykonaným dôkazom je totiž práve možnosť ovplyvniť skutkové zistenia, na ktorých súd zakladá svoje rozhodnutie, keďže skutkové zistenia sú to, čo je účastníkovi nepochybne známejšie ako súdu. Aktivita účastníka pri využití tohto práva je v podstatnej miere závislá práve od miery presvedčivosti vykonaných dôkazov, skutkových zistení, ktorých vyvodenie z nich možno očakávať, a miery presvedčenia súdu o vplyve týchto zistení na unesenie dôkazného bremena daného účastníka. Vykonaným dokazovaním sa rozumie postup súdu smerujúci k utvoreniu skutkových poznatkov o rozhodujúcich okolnostiach a jeho podstatou je získanie príslušných skutkových poznatkov z jednotlivých dôkazných prostriedkov, ktoré sú nositeľmi určitých informácií. Z konkrétneho listinného dôkazu, zmluvy o úvere, vykonaného bez návrhov účastníkov konania dospel súd prvého stupňa ku (odchylnému) skutkovému stavu, na ktorom založil svoj právny záver o právnej povahe zmluvy o úvere ako zmluvy spotrebiteľskej, keď plnenie povinností žalovaného ako dlžníka môže byť zabezpečené zmenkou len za splnenia zákonných podmienok, a v prípade, že toto zabezpečenie zákonné podmienky nespĺňa, nemôže veriteľ zmenku ako zabezpečovací prostriedok splnenia dlhu vôbec prijať.

Za splnenia podmienky písomnosti európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu bolo podľa názoru odvolacieho súdu povinnosťou súdu prvého stupňa oboznámiť žalobcu prostredníctvom právneho zástupcu a opatrovníka žalovaného nielen so skutočnou pripojením konkrétneho exekučného spisu, ale najmä so skutočnou, že súd prvého stupňa z pripojeného exekučného spisu vykoná dokazovanie bez návrhu účastníkov konania listinou/listinami, a dať tak žalobcovi a žalovanému priestor, aby sa zoznámil s listinou/listinami pripojenými do spisu spolu so skutkovými zisteniami, ktoré z nich súd prvého stupňa vyvodzuje, poskytnúť žalobcovi a žalovanému primeraný časový priestor na vyjadrenie sa, prípadne na podanie návrhu na vykonanie iných dôkazov na vyvrátenie týchto skutkových zistení. Týmto postupom dôjde ku skutočnému naplneniu práva účastníkov konania zaručeného v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Pretože rozsudok súdu prvého stupňa nie je z hľadiska odvolacieho dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. správny, odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 2 O.s.p.

Súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu podľa § 226 O.s.p. vo veci opätovne rozhodne. Nedostatky súdneho konania ako vady konania spočívajúce v procesnom postupe súdu prvého stupňa, tak ako ich odvolací súd zistil a uviedol v tomto zrušujúcom uznesení, odstráni súd prvého stupňa v konaní v novom rozhodnutí vo veci.

Podľa § 224 ods. 3 O.s.p. rozhodne o náhrade trov konania, vrátane trov odvolacieho konania, súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.